

Kenmerken van een goed dagritme

Dagritmes verschillen tussen groepen. Het is onder andere afhankelijk van de groepssamenstelling en de leeftijd van de kinderen. Een goed dagritme heeft de volgende kenmerken:

- Het is duidelijk en overzichtelijk voor de kinderen, hun ouders en pedagogisch medewerkers.
- Het wordt gemarkeerd door de vaste onderdelen van het programma, zoals brengen, kring, spelen binnen en buiten, lunch, slapen, ophalen. Jonge kinderen weten niet dat de lunch om 11.30 uur is. Maar ze weten wel dat ze 's morgens na het buitenspelen aan tafel gaan. Deze vaste activiteiten staan verbeeld op dagritmekaarten, zodat de kinderen snappen wat er gaat gebeuren.
- Het is ruim gepland, waardoor er met de kinderen niet gehaast hoeven te worden. Er wordt rekening mee gehouden, dat de overgangen van de ene naar de andere activiteit ook rustig moeten kunnen verlopen. Tijdens de overgangen van activiteiten wordt gezorgd dat alle kinderen iets te doen hebben en niet lang stil moeten zitten wachten.
- Er is ruimte voor flexibele aanpassing van het dagritme om rekening te kunnen houden met individuele kinderen en toevallige omstandigheden.
- Er is een balans tussen rustige en actieve momenten.
- Er is een balans tussen alleen spelen, spelen in kleine groepjes en met de hele groep.
- Elke ochtend en of middag spelen de kinderen een deel van de tijd buiten.

Baby's en Dreumesen

Baby's en Dreumesen gaan nog helemaal op in het beleven van het 'nu'; ze kennen nauwelijks een geordende structuur van tijd. Ze beleven omgeving en tijd als 'geheel'. Overgangsmomenten zijn een natuurlijk onderdeel van deze beleving. Tot ongeveer het derde jaar hebben kinderen weinig overzicht in de tijd. Als de pedagogisch medewerker de borden op tafel zet voor het eten, weten kinderen dat ze een poosje later aan tafel gaan. Als ze aan tafel zitten, weten ze wel dat ze daarna naar bed gaan. Het is een herkenning van 'hoe het gaat'. Als ze in de situatie zijn, kennen ze de volgorde van de gebeurtenissen. Maar ze kunnen zich er geen voorstelling van maken. Ze zijn zonder overzicht. Voor deze vorm van tijdsgeheugen zijn regelmaat en herhaling heel belangrijk. Tijd en regelmaat zitten bij kinderen vaak in het lijf. Zodra een kind een patroon herkent, gaat het zich op haar of zijn gemak voelen. Verloopt het dagritme anders, dan kan dit verwarring oproepen.

Peuters

Peuters beschikken in toenemende mate over cognitieve vaardigheden om de werkelijkheid voor te stellen met behulp van taal, symbolen en doen-als of spel. Ze begrijpen de weergave van het dagritme met behulp van plaatjes en kunnen er gebruik van maken om hun dag te begrijpen. Ze kunnen een hele dag overzien: eerst de kring, dan spelen, dan lunch en dan komt mama me ophalen. Hun handelen wordt ook doelgerichter. Tweejarigen doen ook graag mee met de pedagogisch medewerkers als er moet worden opgeruimd of de tafel gedekt. Maar driejarigen zijn daarin veel doelbewuster. Ze snappen wat de bedoeling is, worden minder snel afgeleid en zijn vaak ook heel trots als ze de pedagogisch medewerkers mogen helpen. Met driejarigen is het ook gemakkelijker om te bespreken welk spel ze graag willen spelen, en om naderhand te evalueren hoe dat is gegaan.

Samenwerken met ouders

Voor ouders zijn de vaste patronen en rituelen van de dag op de kinderopvang ook belangrijk om te weten. Bijvoorbeeld het ritueel dat kinderen op hun billen gaan zitten als ze in de gang worden omgekleed voor buiten. Of het ritueel dat kinderen een liedje zingen als er wordt opgeruimd samen met de pedagogisch medewerkers. De ouders snappen dan waar gedrag van hun kinderen thuis vandaan komt en waarom de pedagogisch medewerkers dat de kinderen hebben geleerd.

Dit kan aanleiding vormen tot een gesprek over het geven van verantwoordelijkheden op maat aan de kinderen, individueel met ouders of op een ouderavond.

Bij rituelen is het belangrijk om te beseffen dat het aansluit bij de cultuur van ouder en kind. Bijvoorbeeld het bidden voor het eten en het wachten met eten tot alle kinderen een boterham hebben.

Dagritmekaarten

Dagritmekaarten maken het dagritme van de groep duidelijk zichtbaar. Zowel de kinderen, de ouders als de pedagogisch medewerkers krijgen duidelijkheid over wat de kinderen die dag gaan doen

Het plannen van de dag is een onderdeel van het werk van de pedagogisch medewerker. Aan het begin van de dag wordt besproken welke kinderen er zijn, wat er gedaan wordt op die dag en wie welke taken op zich neemt.

Door zowel activiteiten als de overgangen voor te bereiden wordt er rust gecreëerd op de groep. Zo wordt er bijvoorbeeld afgesproken wie bij de kinderen blijft en wie de volgende activiteit gaat voorbereiden. Het is ook belangrijk om de materialen die nodig zijn voor een activiteit, goed voorbereid beschikbaar te maken voor de kinderen.

Taal en plaatjes om de tijd en ruimte te ordenen

Naarmate kinderen ouder worden verwerven ze meer cognitieve vaardigheden om de overgangsmomenten te begrijpen. De pedagogisch medewerkers laten de tweejarigen de plaatjes zien die het dagritme weergeven. Maar met drie jaar beginnen de meeste kinderen deze symbolische voorstelling van het dagritme actief te gebruiken om hun dag te begrijpen.

Kinderen kunnen ook steeds beter vooruit kijken en evalueren. Om deze vaardigheid te ontwikkelen stellen de pedagogisch medewerkers vragen over wat de kinderen willen doen (toekomstvragen). En ze evalueren samen met de kinderen de activiteiten achteraf.

Zie werkinstructie Dagritmekaarten